

Granskningsredogörelse

Upphandling

Fastighets AB Polaris

*Robert Bergman
Projektledare*

Mars 2016

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och Revisionsfrågor	3
1.3. Metod och avgränsning	3
2. Iakttagelser	4
2.1. Styrdokument och riktlinjer	4
2.1.1. Iakttagelser	4
2.2. Tillämpas en ändamålsenligt upphandlingsprocess?	4
2.2.1. Iakttagelser	5
3. Bedömningar	6
3.1. Bedömning mot kontrollmål	6
3.2. Revisionell bedömning	6
Bilaga – Stickprovskontroll	1

Sammanfattning

Lekmannarevisorns uppdrag regleras i kommunlagen och aktiebolagslagen. I uppdraget ingår att granska och pröva om verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Årets granskning har inriktats mot bolagets upphandlingsrutiner. Området regleras på olika sätt i lagstiftning. Syftet med granskningen är att pröva om bolagets upphandlingsrutiner är tillförlitliga. För att bedöma detta har följande kontrollmål utgjort grund för vår bedömning:

- Finns tydliga bolagsinterna riktlinjer inom området?
- Tillämpar bolaget en ändamålsenlig upphandlingsprocess?

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att bolaget har tillförlitliga upphandlingsrutiner. Iakttagelser som ligger till grund för bedömningen redogörs närmare i rapporten.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Lekmannarevisorn har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en granskning inom ovan rubricerat område.

Bolaget köper årligen varor och tjänster till väsentliga belopp. Bristfälliga upphandlingsrutiner riskerar leda till överprövning, skadestånd, ekonomiska förluster och/eller skada förtroendet för bolaget och dess ägare.

Ansvaret för att verkställa och bedriva bolagets verksamhet i enlighet med lagstiftning och ägardirektiv vilar på bolagsstyrelse och VD.

1.2. Syfte och Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att pröva om bolagets upphandlingsrutiner är tillförlitliga. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

- Finns tydliga bolagsinterna riktlinjer inom området?
- Tillämpar bolaget en ändamålsenlig upphandlingsprocess? Fokus på följande:
  - 1) upphandlingsform,
  - 2) anbudsöppning/protokoll,
  - 3) anbudsutvärdering,
  - 4) beslut,
  - 5) avtalstecknande.

Följande har utgjort revisionskriterier för granskningen

- Lag om offentlig upphandling
- Ägardirektiv
- Bolagsinterna styrdokument som rör granskningsområdet

1.3. Metod och avgränsning

Granskningen har skett genom analys av relevant dokumentation, däribland protokoll, arbetsordningar och VD-instruktioner. Vidare har stickprovskontroll av två upphandlingsärenden genomförts samt intervju med företrädare för bolaget. Urval av stickprov har skett utifrån en bedömning av risk och väsentlighet.

I tid har granskningen i huvudsak avgränsats till verksamhetsåret 2015. I övrigt se bakgrund och revisionsfråga.

2. *Iakttagelser*

2.1. *Styrdokument och riktlinjer*

2.1.1. *Iakttagelser*

Upphandlingsprocessen inom offentlig verksamhet är i hög grad detaljreglerad genom lagstiftning (LOU). Därutöver har ägaren fastställt att bolaget ska medverka i samordning av kommunens upphandlingar i den mån detta är möjligt.

Granskningen visar att bolaget har upprättat följande styrdokument och riktlinjer;

Styrelsenivå

Attestinstruktioner

- Ger vägledning om vem som beslutar vid upphandling, exempelvis VD eller styrelsen, beroende på upphandlingens storlek.

Arbetsordning för styrelsen och VD (december 2014)

- Reglerar bl.a. att VD ska låta styrelsen besluta om investeringar som överstiger fastställda beloppsgränser samt ta ställning i frågor av väsentlig ekonomisk eller annan väsentlig betydelse.

Verksamhetsnivå

Av intervju med bolagets VD, fastighetschef och ekonom framgår att, utöver ovan styrning, har inga ytterligare dokumenterade riktlinjer/rutiner för bolagets upphandlingsverksamhet upprättats. Däremot framgår det av intervjun att de arbetssätt som bolaget tillämpar är i enlighet med de styrande dokument som redogörs ovan. Vidare visar granskningen att bolaget har upprättat en processkarta som bl.a. beskriver *processen fram till* upphandlingen, exempelvis projektering med stöd av externa konsulter.

Granskningen visar att bolaget har ett väl inarbetat och nära samarbete med kommunens inköpsenhet. Av intervju med chef för kommunens inköpsenhet framgår att samarbetet mellan kommunen och de kommunala bolagen inte har formaliserats. I sammanhanget noteras att bolaget inte bundits till kommunens övergripande inköpspolicy.

2.2. *Tillämpas en ändamålsenligt upphandlingsprocess?*

Av intervju med företrädare för bolaget genomför bolaget främst följande typer av upphandlingar:

- *Entreprenader* – branschstandard används när underlag upprättas. Vidare sker även samråd med kommunens inköpsenhet i syfte att bl.a. kvalitetssäkra underlaget. Vid tekniska upphandlingar anlitas externa konsulter i syfte att säkerställa att upphandlingen följer de allmänna bestämmelser som finns för entreprenader.
- *Samordnade inköp* - sker främst av entreprenörer tillsammans med kommun och SKEBO. Dessa upphandlingar kan röra sig om exempelvis byggnadsmaterial som både kommunen, Polaris och SKEBO har användning för.

Utöver dessa upphandlingar omfattas även bolaget av upphandlingar som kommunen genomför av varor och tjänster. Till dessa upphandlingar bjuds bolaget in av kommunen att delta. Kommunens inköpsenhet styr över upphandlingens kvalitet och omfattning.

2.2.1. Iakttagelser

Granskningen visar att bolaget använder det IT-baserade verksamhetsstödet E-avrop för genomförande och dokumentation av bolagets upphandlingar. Stödet säkerställer att upphandlingen följer en viss struktur samt att rätt dokumentation finns upprättad.

Under år 2015 har bolaget genomfört följande upphandlingar:

Tabell 1

Objekt/område	Belopp tkr	Status
1) Profilen, Skelleftehamn	5,5 Mnkr	Avslutad
2) Länsumpen, Ursviken	25 Mnkr	Avslutad
3) Forskaren, Skellefteå	9,4 Mnkr	Avslutad

Utöver dessa upphandlingar har bolaget upphandlat ett byggserviceavtal som löper under 2 år med möjlighet till förlängning totalt 2 år. Som tidigare nämnts har bolaget i övrigt varit med på kommunkoncernens upphandlingar av varor och tjänster.

Inom ramen för granskningen har stickprovskontroll på två upphandlade projekt. Resultatet redovisas närmare i bilaga 1. Utifrån kontrollen kan vi konstatera följande;

- Båda upphandlingarna har dokumenterats utifrån granskningens fokusområden.
- I ett av fallen (Länsumpen) har all dokumentation skett i E-avrop medan den andra (Forskaren) har endast annons upprättats. Övrig dokumentation har förvarats i pärm för upphandlingen.
- Styrelsen har 2014-12-08 fattat beslut om att uppdra till VD och ordförande att teckna avtal med vald entreprenör, beträffande upphandling 2. Gällande upphandling 3 har ärendet behandlats per capsulam och har vid granskningstillfället ännu inte slutgiltigt behandlats av styrelsen. Stickprovskontrollen visar att avtal fanns upprättat med vald entreprenör men att det vid granskningstillfället var påskrivet.

Av intervju med fastighetschef framgår att personal som jobbat med upphandlingarna inte hade tillräcklig utbildning i programmet när projektet ”Forskaren” genomfördes. Dessa har genomgått utbildning och E-avrop tillämpas nu fullt ut.

I övrigt konstateras att ingen av de upphandlingar som genomförts under år 2015 har varit föremål för rättslig prövning. Vidare framgår det av intervjuer och protokoll att styrelsen får löpande information om pågående upphandlingar.

3. *Bedömningar*

3.1. *Bedömning mot kontrollmål*

Kontrollmål	Kommentar
Bolaget har tydliga bolagsinterna riktlinjer för bolagets upphandlingsprocess	Ja Bedömningen baseras på att bolaget har reglerat ansvar/befogenheter för styrelse och VD. På verksamhetsnivå har bolaget upprättat processkarta som beskriver hur bolaget förbereder upphandlingsförfarandet. Vidare framgår det av bolagets ägardirekt att bolaget ska, i möjligaste mån, medverka i samordning av kommunens upphandlingar.
Bolaget tillämpar en ändamålsenlig upphandlingsprocess.	Ja Bedömningen baseras på att bolaget samordnar upphandlingar med kommun och andra bolag inom koncernen. Vidare har styrelsen fattat beslut i upphandlingsärenden som är högre än beloppsgräns för VD:s befogenhet samt att dokumentation har skett i enlighet med lagstiftningens intentioner.

3.2. *Revisionell bedömning*

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolaget tillämpar tillförlitliga upphandlingsrutiner. Vår sammanfattande revisionella bedömning är att bolagets upphandlingsrutiner är tillförlitliga. Bedömningen baseras på granskningsresultatet för respektive kontrollmål.

2016-03-03

Bo Rehnberg, Uppdragsledare

Robert Bergman, Projektledare

Bilaga – Stickprovskontroll

Inom ramen för granskningen har stickprovskontroll genomförts på två utvalda projekt som upphandlats under 2015. I tabell 1 (avsnitt 2.2.1) redovisas de projekt/objekt som upphandlats av bolaget under 2015. Utifrån en bedömning av väsentlighet och risk har upphandlat projekt 2 och 3 valts ut för stickprovskontroll. Nedan redovisas resultatet av genomförda stickprovskontroller.

Upphandlat projekt	Upphandlingsform	Anbudsöppning	Dokumenterad anbudsutvärdering	Beslut	Avtalstecknande
Länspumpen, Ursviken (25 Mnkr)	Förenklat förfarande	Protokoll finns – daterat 2015-12-21	Ja	Beslut om tilldelning finns – daterat 2015-12-23	Avtalet är vid gransknings-tillfället ännu inte påskrivet av parterna.
Forskaren, Skellefteå (9,4 Mnkr)	Förenklat förfarande	Protokoll finns upprättat – daterat 2015-01-19	Ja	Beslut om tilldelning finns – daterat 2015-01-23	Avtal har tecknats med entreprenör 2015-02-06